

مجموعه مقالات اولین همایش اطلاعات و ولایت
جلد دوم

الزامات و تأثیر اطلاعاتی از منظر ولایت

پژوهشکده اطلاعات

موسسه چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات

۱۳۹۴

پژوهشکده اطلاعات

مجموعه مقالات اولین همایش اطلاعات و ولایت؛ جلد دوم: الزامات و تدابیر اطلاعاتی از منظر ولایت به

اهتمام پژوهشکده اطلاعات. - تهران: موسسه چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات؛ ۱۳۹۴

ج. ۲. ۴۰۴ ص. جدول - (موسسه چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات؛ ۲۳۵. پژوهشکده اطلاعات؛ ۴۰/۲)

کتابنامه: ص [۴۰۴] - ۴۰۴

مندرجات: ج. ۱. رویکردهای اطلاعاتی و کشورداری از منظر ولایت. - ج. ۲. الزامات و تدابیر اطلاعاتی از

منظر ولایت

۱. خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - نظریه درباره اخلاق اطلاعاتی، سازمان اطلاعاتی

و گزینش کارکنان ۲. سازمان اطلاعاتی - قوانین و مقررات ۳. نظریه درباره خانواده‌های اطلاعاتی

۴. سازمان اطلاعاتی

الف. دانشکده اطلاعات. پژوهشکده اطلاعات ب. عنوان

۱۳۹۴ خ ۲/۳/۱۶۵/۱ DSK

مشخصات

عنوان: مجموعه مقالات همایش «الاعات و ولایت؛ جلد دوم

تدوین: پژوهشکده اطلاعات

ناشر: موسسه چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

طبقه‌بندی: محرمانه

بهاء: ۴۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۱۳-۱۳-۳

تهران: «تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلی یا جزئی به هر صورت (چاپ،

فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.»

تلفن: ۲۲۴۶۹۷۳۹

سخنی با خواننده

جمهوری اسلامی ایران به عنوان تنها نماد عینی و واقعی مردم سالاری مبتنی بر دین مبین اسلام، اگرچه طی سه دهه گذشته با سبک‌های سرعت توانسته است عرصه‌های مختلف نظام‌سازی را با هدایت داهیان حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله) پشت سر بگذارد، اما همچنان از کمبود و ضعف نظریه‌پردازی بومی در حوزه علوم انسانی-اجتماعی رنج می‌برد. از این رو، نظریه‌پردازی بومی و تبیین نظام جمهوری اسلامی ایران در چارچوب گفتمان مردم سالاری بومی مبتنی بر ولایت فقیه، یکی از نیازمندی‌ها و اولویت‌های پژوهشی مورد تأکید مقام معظم رهبری (مدظله) ملی دهه اخیر بوده است. یکی از ابعاد نظریه‌پردازی مردم سالاری دینی، پرداختن به نقش و جایگاه ماورای اطلاعاتی در گفتمان بومی جمهوری اسلامی ایران است. از آنجایی که اندیشه ولایت فقیه، سنگ بنای مردم سالاری دینی در جمهوری اسلامی ایران است، دانشکده اطلاعات در راستای رسالت علمی و پژوهشی خود، با تولید علم بومی مورد نیاز جامعه اطلاعاتی، جایگاه اطلاعات در اندیشه ولایت را جزو اولویت‌های پژوهشی خود در دهه آینده قرار داده است.

تبیین و تشریح اندیشه و انتظارات ولی فقیه از دستگاه اطلاعاتی در نظام اسلامی از چند بعد یکی از اولویت‌های گفتمان‌سازی بومی در عرصه مطالعات اطلاعاتی به شمار می‌رود. از یک سو ولایت فقیه به عنوان رکن نظام، مهم‌ترین دفاع در برابر تهدیدات علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است؛ به بیان شیوای بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران «پشتیان ولایت فقیه باشید تا به مملکت شما آسیبی نرسد». بنابراین نظریه‌پردازی اطلاعاتی عمل‌گرایانه بر اساس گفتمان ولایت می‌تواند به‌طور مستقیم بر انسجام و

کارآمدی دستگاه اطلاعاتی در مقابله و دفاع مدیرانه از نظام در برابر اقدامات دشمنان تأثیرگذار باشد. از سوی دیگر، نظام جمهوری اسلامی ایران به عنوان شکلی از حکومت اسلامی در دوران معاصر، نخستین تجربه مدرن بشری از کاربرست قواعد و هنجارهای ناب اسلامی در اداره کشور است؛ لذا ابعاد مختلف کشورداری در این نظام که مبتنی بر محوریت ولایت فقیه در اداره امور است، نیازمند نظریه پردازی و تولید ادبیات علمی است. پرداختن به اطلاعات از دیدگاه ولایت، به عنوان یکی از مهم ترین ابزارهای کشورداری در عصر مدرن که اتفاقاً با کمبود منابع و ادبیات پژوهشی بومی مواجه است، می تواند زمینه ساز نظریه پردازی بومی از نقش دستگاه اطلاعاتی در نظام اسلامی باشد. هم چنین از آنجایی که اطلاعات، متغیری وابسته به سیاست است و فلسفه وجودی آن پشتیبانی از سیاست گذاران ارشد کشور در اداره امور می باشد، آشفتگی باز آیی مختلف اندیشه های ولایت در باب اطلاعات، می تواند کارآمدی این ابزار در جامعه عمل پوشاندن به شعارات، مقام معظم رهبری^(مدظله)، به عنوان فصل الخطاب و سیاست گذار ارشد در جمهوری اسلامی ایران را افزایش دهد. دیگر آنکه نظریه پردازی مطالعات اطلاعاتی ولایت محور، می تواند منجر به انتشار عمیق تر تفکر ولایت در جامعه اطلاعاتی کشور گردد.

با عنایت به اولویت های مذکور، و به تبع آن تولید ادبیات بومی در حوزه مطالعات اطلاعاتی، پژوهشکده اطلاعات (وابسته به دانشکده اطلاعات) در سال ۱۳۹۲ اقدام به طراحی یک همایش دوسالانه تحت عنوان «اطلاعات و ولایت» نمود که هدف اساسی آن بازسناس نقش، جایگاه و مختصات دستگاه اطلاعاتی مطلوب در اندیشه و گفتمان ولایت است. در راستای برگزاری این همایش، کمیته پژوهشی تدوین آراء و نظریات ولایت در باب اطلاعات، ابتدا اقدام به گردآوری نظام و نشر کتابی با عنوان «اطلاعات و ولایت» نمود که دربرگیرنده کلیه کنش های گفتاری و نوشتاری، قابل انتشار حضرت امام^(ره) و مقام معظم رهبری^(مدظله) در رابطه با وزارت اطلاعات می باشد. پس از انتشار کتاب مذکور، که به تحقیق نشان گر نگرش جامع، حرفه ای، سیاست گذارانه و عمیق گفتمان ولایت نسبت به اطلاعات است، اولین همایش «اطلاعات و ولایت» برای دی ماه ۱۳۹۳ برنامه ریزی شد. حاصل همایش فوق چهار مجلد و زین در قالب مجموعه مقالات اطلاعات و ولایت می باشد.

مقالات این مجموعه انعکاس اندیشه‌ورزی نویسندگان و پژوهشگران جامعه اطلاعاتی کشور بر مبنای کش‌های گفتاری و نوشتاری حضرت امام^(ره) و مقام معظم رهبری^(عج) طی سه دهه گذشته است. دبیرخانه همایش «اطلاعات و ولایت» ضمن سپاس از این افراد، آثار علمی و منحصر به فرد آنان را گامی در جهت تولید ادبیات بومی اطلاعاتی و اشاعه گفتمان ولایت‌مدار در دستگاه‌های اطلاعاتی کشور می‌داند؛ اما انتشار آن به معنای پذیرش تمامی رویکردها و تفسیرهای ارائه شده توسط پژوهشگران محترم تلقی نمی‌شود. البته این باور نیز وجود دارد که برای پیشرفت و توسعه هر گفتمانی، شکل‌گیری اجتماع عملی و انتشار محصولات تولیدشده توسط این اجتماع امری محتوم و لازم است. لذا دبیرخانه همایش، برگزاری همایش «اطلاعات و ولایت» را یک رسانه قدرتمند و تأثیرگذار در ارتقا و اشاعه گفتمان ولایت محور در عرصه مطالعات اطلاعاتی می‌داند و بر این اساس تلاش دارد، ضمن ادامه این مسیر، هیچ اندیشه و تفکری را در این زمینه نظر درنگه ندارد. به لطف خداوند و تاییدات حضرت ولی عصر^(عج)، دبیرخانه دائمی همایش در پژوهشکده اطلاعات، بر آن است تا با تلاش‌های مستمر و برگزاری همایش‌های دوسالانه، گنجینه‌ای غنی، متنوع و ولایت محور در اختیار مدیران، کارشناسان، پژوهشگران و دانشجویان جامعه اطلاعاتی جمهوری اسلامی ایران قرار دهد.

پژوهشکده اطلاعات

فهرست مطالب

مقدمه	۱۱
التزام به شرع ♦ پایانی به قانون در وزارت اطلاعات از منظر ولایت / رضا سعادت	۱۳
الگوی کنش اطلاعاتی در گستره ولایت: رویکردی معنویت‌گرایانه / مهدی خرازی	۳۱
اطلاعات، شرع و قانون از منظر ولایت / عزت‌اله عباسی	۵۵
اطلاعات، شرع و قانون از منظر ولایت / علی طالی، صادق فتحی	۶۹
اطلاعات، اخلاق و معنویت از منظر ولایت / مجتبی‌دیری	۱۰۴
اطلاعات و مدیریت جهادی تشکیلات اطلاعاتی / بابره‌گیری / رهنماها / فرامین ولایت / انصاری	۱۲۹
عوامل و الزامات مدیریتی مؤثر در بهبود عملکرد سرویس‌های اطلاعاتی - امنیتی از منظر مقام معظم رهبری / علیرضا تنهایی، اسماعیل شیرزادی	۱۵۵
تبیین الگوی راهبردی سالم‌سازی جامعه اطلاعاتی جمهوری اسلامی ایران از منظر ولایت / سجاد واعظی	۱۸۱
نقش متقابل همسران در تحکیم خانواده و سلامت امنیتی سازمان‌های اطلاعاتی و امنیتی از منظر ولایت / روح‌اله عابدی	۲۲۳
گزینش مطلوب در پرتو آیات، روایات و آینه تدابیر فرماندهی معظم کل قوا / هادی نوشادی	۲۴۳

- طراحی الگوی نظارت در سازمان‌های اطلاعاتی، امنیتی و حفاظتی؛ با تأکید بر رهنمودها،
تدبیرها و فرمان‌های مقام معظم رهبری و فرماندهی معظم کل قوا/ محمد رضا رضائی، رضا
طلایی ۲۸۳
- آسیب‌شناسی شغلی کارکنان جامعه اطلاعاتی و راه‌کارهای مقابله، در گفتمان مقام معظم
رهبری/ محمد شاه‌محمدی ۳۱۵
- گفتمان ولی امر مسلمین در رابطه با تعامل افسران اطلاعاتی با خانواده‌های خود/ علی
یزدانی ۳۵۱
- مدل تبیین مدیریت مشارکتی در سازمان‌های اطلاعاتی با تأکید بر تدابیر مقام معظم
رهبری/ مرتضی گل‌آر ۳۷۷

www.ketab.ir

وزارت اطلاعات به عنوان نهادی برآمده از انقلاب اسلامی، ولایت پذیری و تبعیت از مقام ولایت را همواره از افتخارات خود دانسته و فلسفه وجودی و شأن و جایگاه خویش را در متن نظام دینی و بواسطه حجیت ولایتی آن تعریف نموده است. شاید اهدای مدال سربازی گمنام از سوی امام عزیز^(ره) نیز تمجیدها و تقدیرهای مکرر رهبر فرزانه انقلاب^(مدظله) از وزارت اطلاعات و مجاهدان خاresh آن، از جمله شاخص های متقن این ادعا باشد. با این وجود، آسیب شناسی های صورت گرفته از فرز و فواید، پیشینی و تحلیل وضعیت موجود در سی امین سالگرد تأسیس وزارت اطلاعات مویده آن است که منشأ بسیاری از ناکامی ها و ضعف های درون سازمانی ناشی از کم توجهی و یا غفلت در تطبیق پذیرایی اهداف، مأموریت ها، روش ها و شگردهای اطلاعاتی با فرامین و اندیشه های الهی امام و رهبری است و نه عباتی تا رسیدن به وضعیت مطلوب و مورد انتظار ولایت از یک تشکیلات اطلاعاتی تراز انقلاب اسلامی فاصله زیادی وجود دارد. به همین منظور دانشکده اطلاعات با تشکیل «کمیته اطلاعات و ولایت»، بررسی سازوکارهای اجرایی نمودن فرامین ولایت را با هدف تبیین اندیشه های امام و رهبری در عرصه اطلاعات و تبدیل آن به گفتمان حاکم بر تشکیلات در دستور کار خود قرار داد که از نخستین مصوبات و برآیند آن تدوین و گردآوری کتاب «اطلاعات و ولایت» بود که زمینه لازم را برای برگزاری همایش اطلاعات و ولایت در سطح جامعه اطلاعاتی کشور فراهم ساخت. بحمدالله نخستین همایش سراسری اطلاعات و ولایت همزمان با سالگرد حماسه تاریخ ساز ۹ دی با استقبال و حضور مسئولین محترم جامعه اطلاعاتی و مشارکت صاحب نظران و پژوهشگران محترم برگزار و ضمن استماع سخنان افتتاحیه و اختتامیه همایش، در قالب چهار کمیسیون تخصصی: نیروی انسانی، شرع و قانون، کشورداری و رویکردهای اطلاعاتی، به بحث و تبادل نظر پرداختند. در این همایش از مجموع ۱۲۰ مقاله واصله به کمیته علمی، ۴۰ مقاله ذیل کمیسیون رویکردهای اطلاعاتی از منظر ولایت، ۳۸ مقاله در کمیسیون اطلاعات و

کشور داری از منظر ولایت، ۱۴ مقاله در کمیسیون اطلاعات، شرع و قانون از منظر ولایت و ۲۸ مقاله ذیل کمیسیون اطلاعات و نیروی انسانی از منظر ولایت طبقه بندی شد و مقالات برتر هر کدام از کمیسیون‌ها، پس از بازبینی و ویرایش محتوایی توسط اساتید دانشکده اطلاعات، در قالب چهار جلد کتاب موضوعی به زیور طبع آراسته شد. سازمان کنفرانس ولایت و اطلاعات امیدوار است انتشار این کتب به گام موثری در اشاعه گفتمان ولایی در عرصه اطلاعات مبدل گردد.

دیر علمی همایش اطلاعات و ولایت

www.ketab.ir